

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMÁNSKÝCH STUDIÍ**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Dagmar Bizzuto

Verbonominální konstrukce v italských právních textech

Verb-nominal Constructions in Italian Legal Texts

Vedoucí práce: doc. Mgr. Pavel Štichauer, Ph.D.

2012

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Praha, 20. května 2012

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji doc. Mgr. Pavlu Štichauerovi, Ph.D. za jeho vstřícnost a odborné vedení během zpracování předkládané bakalářské práce a také bych chtěla poděkovat své rodině.

ANOTACE

Tato práce se snaží postihnout pojem verbonominálních konstrukcí a jejich užití v jazyce právních textů. Je rozdělena do dvou částí- teoretické, kde jsou vymezeny základní pojmy s komparativním exkursem o situaci verbonominálních spojení v češtině a italštině, a praktické, ve které jsou tato spojení analyzována v italských právních textech, přičemž pozornost bude věnována jak gramatickému, tak i sémantickému hledisku struktur a jejich českých ekvivalentů. Práce obsahuje italsko-český terminologický slovník.

ABSTRACT

This Bachelor thesis endeavour to cover the conception of verbo-nominal constructions and their usage in the language of legal writing. It is divided into two parts: the theoretical one – where the basic terms are defined with a comparative digression on the state of verbo-nominal constructions in the Czech language; and into the practical one – which deals with the analysis of these constructions used in the Italian legal writing, focusing on both gramatical and semantic viewpoint of structures and their Czech equivalents. The Bachelor thesis include the Italian-Czech terminological dictionary.

OBSAH

ANOTACE	4
ÚVOD	7
I. TEORETICKÁ VÝCHODISKA	9
1. DEFINICE	9
1.1 Přísudek verbální a verbonominální	9
2. POJETÍ PROBLEMATIKY V ČESKÉ A ITALSKÉ LINGVISTICE	10
2.1 Verbonominální konstrukce v české lingvistice	10
2.2 Verbonominální konstrukce v italské lingvistice	15
3. SYNTAKTICKO-SÉMANTICKÉ A LEXIKÁLNÍ CHARAKTERISTIKY VERBONOMINÁLNÍCH KONSTRUKCÍ	17
3.1 Morfosyntaktická a sémantická rovina	17
3.2 Lexikální rovina	19
3.3. Stylistická a textová rovina	21
3.4 Kategoriální sloveso	21
3.5 Predikativní jméno	22
4. VERBONOMINÁLNÍCH KONSTRUKCE V ADMINISTRATIVNĚ- PRÁVNÍM STYLU	23
4.1 Administrativně-právní styl	23
4.2 Verbonominální konstrukce v administrativně-právním stylu	25
4.3 Specifika italského právního jazyka	26
4.4 Právní vs. právnícký jazyk	27
4.5 Překlad právních textů	28
II. PRAKTICKÁ ČÁST	29
1. CÍLE ANALÝZY	29
2. CHARAKTER A VÝBĚR DOKUMENTŮ	29

3. ANALÝZA TEXTŮ	29
3.1 Verbonominální konstrukce se slovesem <i>fare</i> a jeho stylistické varianty	29
3.2 Verbonominální konstrukce se slovesem <i>prendere</i> a jeho stylistické varianty	33
3.3 Verbonominální konstrukce se slovesem <i>dare</i> a jeho stylistické varianty.....	34
3.4 Verbonominální konstrukce se slovesem <i>mettere</i> a jeho stylistické varianty...	35
3.5 Verbonominální konstrukce se slovesem <i>portare</i> a jeho stylistické varianty...	36
3.6 Predikativní jméno	36
5. SHRUTÍ ANALÝZY	37
ZÁVĚR	40
POUŽITÁ LITERATURA	42
RIASSUNTO	44
SUMMARY	46
RÉSUMÉ	48
PŘÍLOHY	49
Italsko-český slovníček.....	49

ÚVOD

Cílem předkládané práce je postihnout problematiku verbonominálních konstrukcí typu *effettuare il controllo - provést kontrolu* jako druhu predikátových analytických spojení v češtině a italštině a aplikovat tyto poznatky při rozboru italských administrativně-právních textů za účelem vytvoření typologie kolokací se zvláštním zřetelem na možnosti překladu.

Praktickým vývodem je přiložený slovníček verbonominálních spojení.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části se nejdříve pokusím vymezit obecně pojmy predikát a jeho typy, zvláště pak se zaměřím na predikát verbonominální, jeho nesnadnou definici na základě recepce v české a italské lingvistice, jeho syntaktické a sémantické charakteristiky.

Při vypracování teoretické části budu vycházet především z publikace Jana Radimského *Verbo-nominální predikát s kategoriálním slovesem*, k obecnějšímu uvedení do problematiky mi poslouží prestižní gramatiky obou jazyků (v češtině *Mluvnice češtiny, Příruční mluvnice češtiny*, v italštině *Grande grammatica italiana di consultazione* a *Nuova grammatica italiana*) a především specializované lingvistické publikace a studie týkající se daného tématu a uvedené v seznamu literatury.

Vzhledem k charakteru analyzovaných textů se v teoretické části pokusím také vymezit pojmy administrativně-právní jazyk a jeho specifické rysy v rámci funkčního stylu administrativního, k čemuž použiji jak českých stylistických příruček a specifických prací o právním stylu, tak i italský náhled na tuto problematiku.

Praktická část je věnována analýze autentického materiálu pocházejícího z databáze překladů italských a českých právních textů (smluvních a obecně právních dokumentů), vytvořené na základě spolupráce překladatelů a italských a českých právníků.

Budu se snažit aplikovat teoretické poznatky a na základě rozlišení základních kategoriálních sloves v italštině vytvořit typologii verbonominálních konstrukcí, srovnat jejich užití a uvést možnosti jejich překladu.

U každé skupiny sloves bude uvedena přehledná tabulka se všemi tvary italských a českých spojení a také jejich syntetických protějšků, pokud byly použity, a příklady

fungování konstrukcí v konkrétních větách. Ve shrnutí budou uvedeny některé vlastnosti verbonominálních konstrukcí, které vyplynuly z provedené analýzy.

K práci je přiložen ve slovníkové podobě přehled všech nalezených verbonominálních spojení s příslušným překladem.

I. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

1. DEFINICE

1.1 Přísudek verbální a verbonominální

Přísudek (predikát, *il predicato*) je základní větný člen, který v češtině i italštině plní spolu s podmětem větotvornou funkci.

Podle formálního vyjádření přísudku rozlišujeme přísudek verbální (v italštině *il predicato verbale*), vyjádřený slovesem v určitém tvaru, a **přísudek verbonominální** neboli slovesně-jmenný (*il predicato nominale*), tvořený jmennou částí- **predikativním jménem (*nome del predicato*)** vyjádřeným substantivem či adjektivem a slovesnou částí, zastoupenou sponovým slovesem (*verbo copulativo*) nebo **kategoriálním slovesem (*verbo supporto*)**.¹ Sponové či kategoriální sloveso má v tomto případě silně oslabený lexikální význam, je tzv. „sémanticky vyprázdněno“, a je především nositelem gramatických kategorií slovesa, aktualizátorem slovesných kategorií, zatímco významové jádro přísudku vyjadřuje jeho jmenná část. Jako celek pak tvoří jednu lexikálně-syntaktickou jednotku.

Další definice verbonominálního spojení nám vyplynou při pohledu na pojetí tohoto tématu v české a v italské lingvistice.

Chci poznamenat, že se ve své práci budu zabývat analytickým typem verbonominálních predikátových konstrukcí významově „vyprázdněného“ kategoriálního slovesa se substantivem s abstraktním významem typu *prendere le misure – učinit opatření* (případně konstrukcemi s předložkou typu *prendere in considerazione – brát v úvahu*), které jsou typické pro analyzovaný druh textu administrativně-právní provenience, a analytický typ verbonominálních spojení se sponovými slovesy ponechám stranou.

---

¹ V práci se užívá českého termínu „kategoriální“ Fr. Daneše. Italské „verbo supporto“ pochází z francouzské lingvistiky– „verbe support“. Pro verbonominální konstrukce budu dále používat také výrazů jako spojení, případně kolokace.

2. POJETÍ PROBLEMATIKY V ČESKÉ A ITALSKÉ LINGVISTICE

2.1 Verbonominální konstrukce v české lingvistice

V české lingvistice existuje na problematiku slovesně-jmenných přísudků několik různých pohledů a odlišných přístupů k tomuto typu predikátů.

Obecně jsou za slovesně-jmenné predikáty považována spojení typu **sloveso + jméno**, v nichž jako slovesná část figurují slovesa být, bývat, stát se, stávat se v určitém tvaru, potom je nazýváme přísudkem jmenným se sponou, anebo v širším pojetí jsou za tato spojení považovány konstrukce, v nichž slovesná část obsahuje slovesa širšího, obecného významu a jmenná část je tvořena jménem (substantivním či adjektivním) a společně tvoří jeden významový celek.

*Mluvnice češtiny*² definuje predikát jako jazykovou jednotku, která je organizačním centrem věty jako struktury a společně s ostatními složkami, větnými členy, vytvářejí základovou větnou strukturu. Na základě syntaktické formy rozlišuje sémantický predikát na:

- **syntetický**, vyjádřený finitními tvary sloves
- **analytický** (rozložený, slovesně-jmenný), kdy predikát tvoří význam slovesa a společně s ním i význam větného členu jmenné povahy. Rozlišuje dva rozdílné typy analytických predikátů: a) predikáty se sponovým slovesem být/bývat
  - b) predikáty s kategoriálními slovesy (provádět, konat atd.)

Analytické predikáty s kategoriálními slovesy jsou tvořeny dvěma složkami: slovesný komponent reprezentovaný tvarem slovesa kategoriálního významu, který vyjadřuje vedle aktualizačních kategorií také sémantické rysy, které ho zařazují do určité syntaktickosémantické třídy. Jmenný komponent - abstraktní substantivum, má lexikálně sémantické rysy svého základového slovesa, ale ztrácí rysy klasifikační. (MČ3 1986: 22-24)

---

² DANEŠ, František, GREPL, Milan, HLAVSA Zdeněk: *Mluvnice češtiny 3. Skladba*. Academia, Praha 1987.

Část Mluvnice češtiny týkající se tvarosloví³ uvádí, že na základě spojení verbálního substantiva, popř. dějového substantiva, se slovesy (většinou sémanticky chudými a prázdnými – činit, konat, dělat) vznikají tzv. **verbonominální konstrukce (analytické predikáty)**, pro něž je charakteristická větší či menší idiomatičnost a v některých případech i konkurence se slovesy motivujícími příslušné verbální substantivum:

provádět hodnocení / hodnotit.

Zároveň mohou být verbonominální konstrukce součástí soustavy slovesného vidu,

např.: *provádět hodnocení / hodnotit* × *provést hodnocení / zhodnotit.*

Důležité je zjištění, že užívání verbonominálních konstrukcí je výhodné i z hlediska textového, protože je možné jimi nevyjádřit determinant děje, který mluvčí buď nezná, nebo nechce oznámit, zatímco v příslušné konstrukci verbální to nutné může být. (MČ2 1987: 137-138)

Některé české jazykovědné příručky považují za slovesně-jmenný predikát jen typ se sponovým slovesem *být, bývat* (*Mluvnice češtiny, Příruční mluvnice češtiny*), jiné (*Čeština-řeč a jazyk*) k nim zařazují i slovesa *zůstat, zdát se, mít s tím*, že tato slovesa mohou mít ve větě i nesponové funkce.⁴

Co se týče druhého analytického typu, někteří lingvisté ho přiřazují k predikátům slovesným. V učebnici *Čeština - řeč a jazyk*⁵ je definován jako **souslovný slovesný přísudek**, který je tvořen:

a) frazeologickým slovesným pojmenováním – *přijít s křížkem po funuse*

b) slovesným souslovím *dát pozor, budít dojem*

c) multiverbálním slovesným výrazem – *vykonat návštěvu, provést kontrolu.*

(Čechová 2000: 308)

Také *Příruční mluvnice češtiny*⁶ považuje tento typ za predikát slovesný a definuje ho jako syntaktické spojení slovesa obecného nebo velmi oslabeného významu a dějového

³ PETR, Jan et al: *Mluvnice češtiny 2. Tvarosloví*. Academia, Praha 1986

⁴ Úplně stranou ponechám výklad o složeném přísudku, který je tvořen infinitivem plnovýznamového slovesa a skupinou sloves, především pak slovesy modálními a fázovými.

⁵ ČECHOVÁ, Marie et al.: *Čeština- řeč a jazyk*. ISV nakladatelství, Praha 2000.

⁶ KARLÍK, Petr et al: *Příruční mluvnice češtiny*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2003.

nebo stavového substantiva, které tvoří významovou jednotku a tvoří po stránce formálně syntaktické buď:

- a) jednotku syntaktickou, tj. analytický predikátor typu *vzít na vědomí* nebo
- b) dvě syntaktické jednotky, tj. **slovesný predikátor**⁷ a jeho valenční doplnění typu *provádět kontrolu*. (PMČ 2002: 398)

Takto ho definuje i *Encyklopedický slovník češtiny*⁸ pod heslem analytický predikát, který navíc uvádí, že těmto typům predikátů obvykle konkurují predikáty slovesné, ale není mezi nimi vztah synonymie. (ESČ 2002: 339)

Sylva Hamplová ve své *Mluvnici italštiny*,⁹ jediné české komparativní příručce italské gramatiky, zmiňuje základní rozdělení přísudku na přísudek slovesný a přísudek jmenný, přičemž druhý jmenovaný je tvořen sponou nebo sponovým slovesem a predikativem. (Hamplová 2004: 301 – 306). O slovesně-jmenných vazbách (*le perifrasi verbonominali*) hovoří v kapitole o vidu a povaze děje (Hamplová 2004: 230-235).

Obecně lze říci, že české referenční gramatiky se příliš podrobně problematikou verbonominálních spojení nezabývají.

Pokud se ovšem podíváme na specializované lingvistické práce, v roce 2010 vyšla studie **Jana Radimského** *Verbo-nominální predikát s kategoriálním slovesem*,¹⁰ která podává nejúplnější přehled o dosavadním zkoumání této problematiky. Autor podle vlastních metodologických postulátů vytvořených na základě kritického zhodnocení metod především francouzské lingvistiky (transformační metodologie lexikogramatické školy), dále pak poznatků italských (relační gramatika) a českých (dvourovinná valenční syntax), analyzuje a popisuje česká verbonominální spojení a konfrontuje je s francouzštinou a italštinou.

Ve svém úvodu se zabývá recepcí tohoto typu predikátu v české a italské jazykovědě a rozebírá práce českých a italských lingvistů vycházejících z různých metodologií a

---

⁷ O terminologické problematičnosti u těchto autorů se zmiňuje Radimský (Radimský 2010: : 156).

⁸ KARLÍK, Petr et al.: *Encyklopedický slovník češtiny*. Nakladatelství Lidové noviny. Praha 2002.

⁹ HAMPLOVÁ, Sylva: *Mluvnice italštiny*. Leda, Praha 2004.

¹⁰ RADIMSKÝ, Jan: *Verbo-nominální predikát s kategoriálním slovesem*. Filozofická fakulta JČU, České Budějovice 2010.

přístupů. Zmíním zde některé poznatky jeho bádání v této oblasti, které se týkají české a v další kapitole i italské jazykovědy. (Radimský 2010: 25 – 56)

Radimský rozebírá odborné práce o verbonominálních spojeních rozdělené podle metodologického přístupu.

Nejprve zmiňuje **frazeologické hledisko**, které je reprezentované prací Františka Čermáka,¹¹ jež verbonominální predikáty chápe v širokém slova smyslu jako ustálené frazeologické jednotky. Jako přínosné, ovšem zároveň i svým širokým pojetím omezené, hodnotí Radimský francouzsko-české srovnávací práce Jana Šabršuly,¹² který nahlíží na tyto konstrukce v konfrontaci s analytickým predikátem z hlediska jejich možností vyjádření vidu a povahy děje.

Ze **stylistických postulátů** vycházejí při svém zkoumání například Věra Vlková či Milan Jelínek. Vlková chápe analytický predikát jako stylovou alternativu k predikátu syntetickému a z hlediska funkčních stylů ho považuje za jeden z projevů tzv. multiverbizace typické pro odborný styl. Jelínek se ve svých pracích věnuje konkurenci syntaktického a analytického verbonominálního predikátu a hledá důvody uplatnění druhého typu v odborném textu. Zajímavý je jeho diachronní pohled na problematiku, kde si všímá, že tyto typy spojení se začaly objevovat v češtině v obrozenské době především vlivem němčiny, kdy čeština začala pronikat do administrativního jazyka. (Radimský 2010: 25 – 28) Jelínkovy závěry pak dále použiji při charakterizaci stylu analyzovaných textů.

Nejobsáhlejší prostor je věnován výzkumu verbonominálních spojení z hlediska **valenční syntaxe**, která o problematice podala nejkompexnější obraz. Tento přístup, vycházející z tradic pražské strukturalistické školy, lze najít ve výše citované Mluvnici češtiny, na níž se podílel kolektiv autorů v čele s Františkem Danešem a která přichází s již zmiňovaným pojmem analytický predikát a za centrum predikace považuje jmennou složku verbonominálního spojení.

Radimský v této souvislosti zmiňuje zásadní práci ve studiu tohoto typu konstrukcí v češtině, a to je studie Evy Macháčkové z roku 1979 *Analytická spojení typu sloveso +*

---

¹¹ ČERMÁK, František: Víceslovná pojmenování typu verbum-substantivum v češtině. *Slovo a slovesnost* 35. Academia, Praha. s. 287-306.

¹² ŠABRŠULA, Jan: *Nominálně verbální konstrukce a povaha děje ve francouzštině*. AUC Philologica – Monographia, Praha 1962.

abstraktní substantivum (analytické vyjadřování predikátů),¹³ ve které Macháčková, vycházející z modelu dvourovinné valenční syntaxe, podává systematický syntakticko-sémantický rozbor **slovesně-jmenných spojení**, jak verbonominální konstrukce nazývá, z hlediska jejich slovesného komponentu (funkčního slovesa) a snaží se o jejich klasifikaci z hlediska sémantiky slovesného prvku, který je také podle Macháčkové sémantickým jádrem predikátu. (Radimský 2010: 28 – 31)

Co se týče **funkčně-generativního popisu** jazyka, Radimský cituje dvě nejnovější práce týkající se verbonominálních spojení, a to jsou práce Veroniky Kolářové a Sylvie Cenkové. Cenková se zaměřila na zajímavou otázku osvojení si těchto konstrukcí při výuce cizího jazyka. Kolářová zase ve své práci využívá korpusovou analýzu ke studiu konkurence valenčních doplnění slovesné a jmenné části analytického přísudku. Ve většině případů mají deverbativa svou vlastní valenci, která určuje valenci celé konstrukce, v některých případech ovšem může dojít k tomu, že verbonominální konstrukce jako celek sdílí valenci slovesa i jména, jako např. ve spojení *podpořit někoho – vyjádřit někomu podporu*, tedy možné spojení *podpora někomu*. (Radimský 2010: 33-34)

Nejkomplexnější definici verbonominální konstrukce podává dle mého názoru Radimský:

„V souladu s lexikogramatickou tradicí i s tradicí dvourovinné valenční syntaxe budeme chápat VNP [verbo-nominální predikát, pozn.] jako spojení predikativního jména s kategoriálním slovesem. Predikativní jméno plní funkci sémantického predikátu a váže na sebe intenční strukturu (argumentové pole). Kategoriální sloveso má zanedbatelnou lexikální sémantiku, vnáší do VNP pouze gramatické významy a nemá vlastní intenční pole. Valenční struktura predikativního jména a kategoriálního slovesa jsou navzájem úzce propojené. Predikativní jméno je realizováno jako jeden z aktantů kategoriálního slovesa, přičemž v pozici ostatních aktantů slovesa se realizuje intenční pole predikativního jména.“ (Radimský 2010: 53)

---

¹³ MACHÁČKOVÁ Eva: *Analytická spojení typu sloveso + abstraktní substantivum (analytické vyjadřování predikátů)*. Ústav pro jazyk český ČSAV, Praha 1979.

2.2 Verbonominální konstrukce v italské lingvistice

V italské tradici se užívá pro slovesně-jmenný přísudek pojmu **il predicato nominale con verbo supporto** (*jmenný predikát s podpůrným slovesem*) a pro jeho specifickou formu tzv. **costruzioni a verbo supporto** (konstrukce s podpůrným slovesem) nebo **costruzioni verbonominali**.

*Grande Grammatica Italiana di Consultazione*¹⁴ jako referenční gramatika italštiny těmto konstrukcím nevěnuje příliš prostoru a jak poznamenává Radimský „jde o velmi úsporný a povrchní způsob popisu“ (Radimský 2010: 51). Verbonominální konstrukce jsou zde navíc popisovány v rámci idiomatických spojení jako neproduktivní struktury, tedy pouze z hlediska lexikálního a bez bližšího morfologicko-syntaktického rozboru. GGIC popisuje základní kategoriální slovesa, jejichž význam je „prakticky neutrální“¹⁵ - *essere, avere, fare* a pár dalších (*jako dare, prendere, venire* atd.) a dělí konstrukce s podpůrným slovesem následujícím způsobem:

- a) Verbo supporto + substantivum *fare uno sbaglio*
- b) Verbo supporto + denominální substantivum *dare una manata*
- c) Verbo supporto + deverbální substantivum *dare una scaldata*.

V italské gramatice G. Salviho a L. Vanelliové *Nuova grammatica italiana*,¹⁶ vycházející z premis generativní gramatiky, by se této problematice týkala část věnovaná specifikaci jmenných predikátů jako částí jmenných syntagmat a v rámci široce pojatých verbonominálních predikátů podrobná klasifikace konstrukce se slovesem *essere*, která ovšem nespadá do okruhu zde popisovaných konstrukcí.

---

¹⁴ RENZI, Lorenzo et al.: *Grande grammatica italiana di consultazione I – III*. il Mulino, Bologna 1988-1994.

¹⁵ „praticamente neutro“ GGIC 1988: 79.

¹⁶ SALVI, Giampaolo–VANELLI, Laura: *Nuova grammatica italiana*. il Mulino, Bologna 2004.

Další důležitou prací týkající se problematiky verbonominálních konstrukcí z hlediska lexikálního je monografie italské lingvistky Elisabetty Ježek *Lessico. Classi di parole, strutture, combinazioni*.¹⁷

Ježková definuje různé typy **slovních kombinací** (*combinazioni tra parole*) na základě tří kritérií: přítomnosti restrikce, možnosti určit význam kombinace a paradigmatické zástupnosti a syntaktické autonomie. Tyto kombinace pak dělí na:

volné (*combinazioni libere*)- př. *lavare la macchina, cercare le chiavi*

a **těsné** (*combinazioni ristrette*)- př. *allattare il figlio, mantenere segreto*;

jako poddruh omezených kombinací pak uvádí **kolokace** (*collocazioni*), př. *stendere un documento* nebo *lanciare un messaggio*

a jako zvláštní druh kolokací **konstrukce s podpůrným slovesem** (*costruzioni a verbo supporto*).

Zvláště stojí frazeologismy a idiomatická spojení (*locuzioni o espressione idiomatiche*) jako např. *alzare il gomito* (= *bere troppo*) nebo *vuotare il sacco* (= *confessare*).

Jako typická spojení s podpůrným slovesem uvádí: *prendere una decisione, prendere sonno, dare spiegazioni, fare una telefonata, fare rumore, essere in dubbio, avere paura, avere una speranza*.

Radimský podrobně analyzuje i další práce italských lingvistů. V italském prostředí je důležitý již zmiňovaný francouzský **lexikogramatický přístup**, který je aplikován v rámci románských jazyků i na italštině. V tomto ohledu Radimský cituje a hodnotí monografii Sibilly Cantariniové *Costrutti con verbo supporto, Italiano e Tedesco a confronto*,¹⁸ ve které se pokusila na základě metodologie tzv. „objektových tříd“ vymezit a popsat italské verbonominální konstrukce v rámci nominální predikace. Cantariniová rozlišuje kategoriální slovesa:

základní (*di base*), které dělí na obecná (*generalisti*) a **specifická** (*appropriati*), a **stylisticky příznaková** (*verbi supporto stilisticamente marcati*) se specifickým akcentsartovým významem. (Radimský 2010: 42)

---

¹⁷ JEŽEK, Elisabetta: *Lessico. Classi di parole, strutture, combinazioni*. il Mulino, Bologna 2005.

¹⁸ CANTARINI, Sibilla: *Costruzioni a verbo supporto. Italiano e tedesco a confronto*. Patron, Bologna 2004.

Problematika verbonominálních konstrukcí je z hlediska **relační gramatiky** zastoupena jmény jako N. La Fauci a I. Mirto, kteří chápou predikaci jako gramatický a ne sémantický vztah a svou pozornost zaměřili na predikační potenciál obou složek konstrukce, kdy tvrdí, že verbonominální predikát je **kondenzací obou predikací** a vytváří **jednu predikační jednotku**, kdy subjekt zůstává společný a vytváří se místo pro nový předmět. (Radimský 2010: 45)

Některé poznatky E. Ježkové, S. Cantariniové a N. La Fauciho a I. Mirty charakteristické pro italštinu budou zmíněny dále při popisu vlastností verbonominálních spojení.

3. SYNTAKTICKO-SÉMANTICKÉ A LEXIKÁLNÍ CHARAKTERISTIKY VERBONOMINÁLNÍCH KONSTRUKCÍ

V této kapitole bych se chtěla věnovat dalším charakteristikám verbonominálních konstrukcí a jejich jmenných a slovesných částí z hlediska syntakticko-sémantických a lexikálních.

3.1 Morfosyntaktická a sémantická rovina

V rámci vyjmenovávání vlastností verbonominálních konstrukcí je nutné zde uvést **restrikční pravidla**, která vymezují a blíže charakterizují verbonominální spojení a ke kterým patří:

- tzv. **redukční test**, na základě kterého můžeme kategoriální sloveso odstranit, aniž by se změnil význam¹⁹

Ludovico ha commesso un'aggressione contro il giardiniere.

L'aggressione che Ludovico ha commesso contro il giardiniere.

---

¹⁹ Pro akcionsartové varianty kategoriálních sloves neplatí bez výjimky základní definiční pravidlo, tj. redukční test. Tento typ kategoriálních sloves totiž vnáší do VNP jinde nevyjádřené aspektové významy, které nelze v transformaci vypustit.

La sua aggressione contro il giardiniere.

- **test koreference subjektů-** verbonominální spojení musí mít stejný podmět

Ludovico ha osservato l'aggressione di Paolo contro il giardiniere.

Ludovico ha commesso l'aggressione *di Paolo contro il giardiniere.

- **otázka na předmět-** nelze se zeptat na predikativní jméno, jako bychom se ptali na předmět

Mi metti in imbarazzo!

*In cosa ti metto?

- nemožnost vždy **pronominalizovat** predikativní jméno:

Vincenzo rivolge un saluto a Elena.

Vincenzo *lo rivolge a Elena.

- omezené použití **determinantů** ve srovnání s předmětovým jménem:

Vincenzo dà uno/ ?lo/ *il suo schiaffo a Elena.

- jmenné predikáty lze **rozvíjet adjektivy**, zatímco slovesné přísudky pouze významově příslušnými příslovci

Il conducente fece una brusca frenata.

Il conducente frenò bruscamente.

- nemožnost **koordinace dvou jmenných syntagmat** závislých na stejném predikátu, z nichž jedno má funkci predikativního jména

*La madre ha rotto il bicchiere e il silenzio.

- existence synonymních paradigmat kategoriálních sloves

domanda- questione (v čj např. otázka - dotaz),

fare - porre- formulare una domanda (v češtině položit - formulovat otázku, ale mít otázku už není plně synonymní)

Je potřeba dále uvést, že po formální stránce je predikativní jméno syntakticky závislé na kategoriálním slovese (je jeho aktantem), avšak není mu přiřazena sémantická role. Predikativní jméno naopak přiřazuje sémantickou roli argumentům a ze sémantického hlediska se chová vůči slovesu jako řídicí člen – výběr kategoriálního slovesa totiž závisí na volbě predikativního jména, nikoli naopak.

- Slovesný vid a **způsob slovesného děje** (*l'aspetto verbale*) tzv. *Aktionsart* – verbonominální konstrukce mají schopnost vyjadřovat různý časové děje. V italštině pak jde o systematické uplatnění- mohou suplovat absenci vidových a povahovědějových konkurentů ve slovesném systému
telefonare – fare una telefonata / telefonovat – uskutečnit jeden telefonát
controllare – fare un controllo / kontrolovat – provést kontrolu

3.2 Lexikální rovina

Z hlediska **lexikálního** je třeba odlišit tento typ predikátu od frazeologismů a volných spojení sloves s předmětem. Na to odpovídá E. Ježek ve své výše zmiňované studii, která verbonominální spojení vidí jako typ kolokace a stanoví jeho vlastnosti a restriktce, na základě kterých se liší od ostatních slovních spojení. (Ježek 2005: 167-190)

S kolokacemi mají podle Ježkové konstrukce s podpurným slovesem společné:

1. výběr slovesa na základě **lexikální restriktce**: srovn. *prendere/ *fare una decisione* a **prendere/ fare una scelta*;
2. restriktce je limitována **četností** užívání a tedy i mezijazykovou variabilitou: srovn. ital. *fare una fotografia* a angl. *to take (*to make) a picture*;
3. jmenná část určuje význam kolokace (slovesa): srov. *fare un sospiro* (kde *fare* = *emmettere*) a *fare una pressione* (kde *fare* = *esercitare*);
4. jméno si v konstrukci s podpurným slovesem drží význam, který má i v jiných kombinacích: srovn. *prendere una decisione* a *annulare una decisione*;

5. ze syntaktického hlediska jsou členy konstrukce autonomní, což dokazují následující testy: *prendere la/una/ molte/ delle decisioni, la decisione l'ha presa Luca, la decisione è stata presa da Luca, Luca ha preso una nuova decisione.**

Od pravidelných kolokací se naopak liší v tom, že „podpůrné sloveso má vždy obecný význam jako v italštině *fare, dare, prendere, mettere* a pár dalších a sémantický příspěvek těchto sloves je limitován na Aktionsart, který sloveso jako takové nemůže nevyjadřovat... Pro tuto jejich vlastnost mohou být konstrukce s podpůrným slovesem definovány jako spojení, která ze sémantického hlediska ‚inklinují‘ ke jménu, v tom smyslu, že význam konstrukce je vyjádřen takřka beze zbytku jménem.“²⁰

Elisabetta Ježek dále rozlišuje dva podtypy těchto konstrukcí:

a) konstrukce typu *fare una telefonata, prendere una decisione*, je volnější, ze syntaktického hlediska více autonomní a jméno je referenční

b) konstrukce typu *prendere sonno, fare festa*, je těsnější, méně autonomní, a jméno není referenční.²¹

Na základě distinkce analytická - syntetická lexikalizace rozlišuje Ježková odlišný lexikologický status konstrukcí s podpůrným slovesem ve srovnání s pravidelnými kolokacemi. U verbonominálních konstrukcí vedle analytického tvaru existuje i syntetický tvar se slovesem, což neplatí pro pravidelné kolokace.

Každopádně při otázce, zda je verbonominální spojení jednotka lexikální nebo syntaktická, lze říci, že je součástí obou plánů a jak konstatuje Radimský společně s La Faucim a Mirtem „má ‚dvojedinou‘ povahu, neboť ji lze analyzovat *na jedné straně jako nedělitelný monolit, a na straně druhé jako sled dvou strukturně nezávislých částí.*“ (Radimský 2010: 171)

---

²⁰ Ježek 2005: 181-182. (‘...il verbo ha sempre un significato generico, come in it. *fare, dare, prendere* e pochi altri, e il contributo semantico di questi verbi alla costruzione è spesso limitato all’Aktionsart che un verbo, in quanto tale, non può non esprimere... Per questa loro caratteristica, le costruzioni a verbo supporto possono essere definite come delle locazioni che dal punto di vista semantico sono ‘sbilanciate’ verso il nome, nel senso che il significato della costruzione è espresso quasi interamente dal nome.’)

²¹ Marco Baroni je dělí na podtyp se členem a bez členu.

3.3. Stylistická a textová rovina

Co se týče stylistické roviny, verbonominální konstrukce se uplatňují především ve stylu odborném, a to především ve stylu administrativním a stylu právních dokumentů, kde je koncentrována jejich nejvyšší frekvence.²²

Ale samozřejmě se mohou vykytovat i v jiných stylových rovinách: od stylově neutrálních jako například *fare una telefonata, prendere sonno*, přes výrazy vyskytující se často v publicistice- *fare investimenti, fare un'ipotesi*, až k nespisovným výrazům jako například *dare buca* či *dare lo schiaffo*.

Co se týče textové roviny a konkrétně v oblasti **aktuálního členění** lze zmínit několik vlastností charakteristických pro verbonominální spojení:

- lze nevyjádřit argumenty a spojení tak funguje jako prostředek **deagentizace**
- lze oddělit jmennou a slovesnou část, tedy lze oddělit tematickou a rematickou část predikátu.

3.4 Kategoriální sloveso

V italštině je malý počet polysémních kategoriálních sloves s velmi obecným významem, mezi něž patří slovesa: ***dare, fare, mettere, prendere*** a která se nejvíc podílí na vytváření verbonominálních konstrukcí.

Italská lingvistika nám bohužel nepodává souhrnný přehled tohoto typu sloves, nabízí se však alespoň základní dělení dle Cantariniové:

1) **základní** (*di base*) a) **obecná** (*generali*)

b) **specifická** (*appropriati*)

2) **stylisticky příznaková** (*verbi supporto stilisticamente marcati*) se specifickým akcionsartovým významem. (Radimský 2010: 42)

---

²² Tato problematika bude šířeji rozvedena v následující kapitole.

3.5 Predikativní jméno

Predikativní jména ve verbonominálních konstrukcích lze vyčlenit jako substantiva abstraktní i konkrétní, dějová či rezultativní, mající valenční a intenční pole.

Většinu predikativních jmen tvoří jména odvozená deverbální a deadjektivní, která vznikla na základě tzv. **nominalizace**. V italštině to jsou dějová jména (*nomi d'azione*), která mají přípony:

-zione *costruzione, sucessione, assegnazione*

-mento *slegamento, frazionamento, rifornimento*

-ata *telefonata, frenata, occhiata*

-tura *fornitura, pesatura, finitura*

-aggio *monitoraggio, lavaggio, vantaggio*

a názvy vlastností (*nomi di qualità*):

-ità, -ezza *variabilità, contabilità,*

-nza (-enza, -anza) *fraudolenza*

Vedle odvozených jmen se vyskytují i jména neodvozená jako např. *conferenza*.

Tato dějová jména mohou mít rozdílné tvary a významy jako například:

- dějové vs. nedějové

fattura - fatturazione (faktura- fakturace), misura – misurazione (míra – měření)

- dějové rezultativní vs. dějové

fornitura – fornimento (dodání, doručení aj.)

- homonymní s aktivní a pasivní interpretací

Luca ha acquistato una machina. acquisto della machina – acquisto di Luca*

- synonymní

notifica – notificazione (oznámení)

(E. Ježek 2005: 127)

a jejich výběr podléhá různým restrikcím.²³

---

²³ Podrobněji viz Pavel Štichauer: *Tvoření slov v češtině*. Nakladatelství Karolinum, Praha 2007. s. 37- 43.

Tak jako v češtině existuje pluralita vidovosti (*dovoz-dovážení*) a čísla (*dělat si nároky*), v italštině tato různorodost není, snad jen zpodstatnělý infinitiv v plurálu *adempiere ai doveri* (*dostát povinnostem*) (Radimský 2010: 62) (Ježek 2005: 127)

Z hlediska valence mohou být dějová jména s nulovým argumentem- *temporale* s jedním argumentem- *nascita*, se dvěma argumenty- *telefonata*, se třemi argumenty- *rinvio*.

4. VERBONOMINÁLNÍCH KONSTRUKCE V ADMINISTRATIVNĚ-PRÁVNÍM STYLU

4.1 Administrativně-právní styl

Nejprve se zmíním o obecných charakteristikách právního stylu. Právní styl patří k odborným funkčním stylům. Odborné projevy jsou situačně nezakotvené a nadčasové. V odborných textech je patrná snaha o co největší explicitnost.²⁴

Mezi základní prostředky odborného stylu patří:

- užívání termínů (přitom termíny mohou mít mezinárodní charakter) a jazykových šablon;
- tendence k abstraktnímu vyjadřování; silné potlačení komunikujícího subjektu ve prospěch objektivnosti textu;
- syntaktická explicitnost;
- syntaktická kondenzace;
- textová koherence;
- propracované horizontální a vertikální členění textu;
- použití grafických symbolů pro zpřesnění a zkracování textu (Encyklopedický slovník 2002: 454–455).

Právní projev a zároveň i právní styl musí splňovat tyto požadavky:²⁵

---

²⁴ ČECHOVÁ, Marie et al.: *Současná česká stylistika*. ISV nakladatelství, Praha 2003. s. 178-179.

²⁵ TOMÁŠEK, Michal: *Překlad v právní praxi*. Linde, Praha 1998. s. 28.

- významová přesnost,
- jednoznačnost,
- stručnost,
- srozumitelnost,
- ústrojnost,
- úkonnost,
- ustálenost,
- neexpresivnost

Podle M. Tomáška lze ve slovní zásobě právního jazyka najít všechny druhy slov, které tvoří obecný základ. V právních textech se užívají výrazy právní, obecné i výrazy specifické pro jiné odborné subsystemy, jako například ekonomické a politické termíny. (Tomášek 2003: 47)

Hlavními součástmi právního jazyka jsou:

- **právní termíny** jako pojmenování právní skutečnosti- *žaloba, ústavní zákon* apod,
- **slovní spojení** jsou víceslovné výrazy tvořené pevnou stavbou, které popisují právní skutečnost a nemají terminologickou povahu- *přijmout zákon, sdělit obvinění, vynést rozsudek*. Za slovní spojení nelze považovat spojení podstatného jména a přídavného jména ve funkci přívlastkové jako např. *pracovní smlouva*,
- **jazykové šablony** jsou standardní, ustálené víceslovné konstrukce, které se užívají za účelem dotváření stylu právního projevu. Vznikají spojením odborné slovní zásoby (termínů) a běžné slovní zásoby.

Ze všech funkčních odborných stylů má právní styl nejbližší k administrativnímu stylu. Milan Jelínek ve své studii²⁶ spojuje oba styly do jednoho a hovoří o tzv. administrativně-právním stylu. Tomuto vymezení odpovídá charakter právních textů, které budou podrobeny analýze.

---

²⁶ JELÍNEK, Milan: Styl administrativně-právní. In *Jazyk a jeho užívání. Sborník k životnímu jubileu profesora Oldřicha Uličného*. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Praha 1996. s. 240-250.

Administrativně-právní styl se vyznačuje podobnými tendencemi, jaké mají právní texty. Jelínek uvádí tendenci k přesnému vyjadřování pomocí odborných termínů a definice těchto termínů, které vedou k větší srozumitelnosti textů. Typické pro administrativně-právní texty je akumulace stereotypních a modelových výrazových formulí, které ulehčují interpretaci sdělovaných informací. Typická je také výrazová explicitnost, která napomáhá přesnosti, jednoznačnosti a úplnosti textu. Tendenci ke koherenci administrativně-právních textů podporuje explicitní vyjadřování vztahů, dochází tak k maximálnímu tematickému sepětí celých úseků textu. Pro administrativně-právní styl je dále charakteristická silná kondenzace textu, za užití kondenzátorů substantivních i adjektivních, takto kondenzované věty jsou adresáty vnímány jako kompaktnější jednotka než souvětí s mnoha vedlejšími větami. Jako poslední vlastnost pak Jelínek uvádí větší přehlednost administrativně-právních textů. (Jelínek 1996: 240-248).

4.2 Verbonominální konstrukce v administrativně-právním stylu

Na základě výše uvedeného dělení slovní zásoby právního jazyka dle M. Tomáška by verbonominální konstrukce patřily do skupiny slovních spojení, protože Tomášek neřadí slovesa mezi právní termíny, ale do kategorie **slovní spojení**, kterými rozumí víceslovné výrazy neterminologické povahy.

K významným charakteristikám verbonominálních konstrukcí v těchto typech textů je jejich jazyková ekonomie- verbonominální spojení jsou sevřenější a kondenzovanější.

Použití substantiv v nominální části predikátu v jejich nedějovém pojetí navíc zvyšuje abstraktnost právního diskurzu na úkor explicitního vyjadřování. Tato predikativní jména mají vysoký terminologizační potenciál.

Konstrukce zdůrazňují způsob provádění děje a mají deskriptivní funkci.

Z hlediska aktuálního členění je důležitý poznatek, že rozdělení verbonominálních spojení může fungovat jako anaforický odkaz.

Verbonominální konstrukce jsou využívány v administrativně-právním stylu především pro své specifické vlastnosti, mezi něž patří: (Radimský 2010: 28)

- syntaktická **kondenzace** věty do větného členu,
- širší možnosti aktuálního členění,
- větší **terminologizace** substantiv ve srovnání se slovesy
- potlačení původce děje (**deagentizace**),
- možná **neutralizace** vidu a slovesného rodu,
- možnost **synonymních výrazů** v odborném textu daná existencí syntetického slovesa a analytického VNP,
- jemné **povahodějové** rozdíly mezi syntetickým slovesem a VNP

4.3 Specifika italského právního jazyka

V italském jazyce je právní jazyk odborným funkčním stylem, ve kterém se uplatňuje nejen formální a knižní stylová vrstva (*registro formale, colto*), ale i vznešená stylová vrstva (*registro aulico*) a jazykové prostředky, které se ve standardní italštině nevyskytují. Mezi jazykové prostředky typické pro tento styl patří: zvláštní předložková spojení, přítomné participium, antepozice atributu, nominalizace ad.

Serianni²⁷ ve své práci vymezuje dva funkční útvary právního jazyka- *linguaggio giuridico* a *linguaggio burocratico*, a charakterizuje je následovně:

Linguaggio burocratico

- užití verbonominálních spojení
- specifické anaforické prostředky
- redundance (přívlastek, příslovečné určení místa)

Linguaggio giuridico

---

²⁷ SERIANNI, Luca: *Italiani scritti*. il Mulino, Bologna 2003.

- antepozice přívlastku
- příznakový slovosled V – O – S
- narativní imperfektum
- vyšší frekvence konjunktivu
- vypouštění členu v ustálených spojeních

Typickými rysy obou funkčních útvarů pak jsou:

- vyšší stupeň nominalizace
- vyšší frekvence přítomného participia s verbální funkcí
- předložkové výrazy místo prostých předložek
- vysoká frekvence pasiva
- deagentizace

4.4 Právní vs. právnícký jazyk

V právu převládají dva substyly – právní a právnícký. Právní styl je styl zákonů, vyhlášek a jiných oficiálních ustanovení. Metajazykovou funkci plní právnícký jazyk. Právní jazyk je spjat s právem jako takovým. Kdežto jazyk právnícký je používán v profesní oblasti, tj. mezi samotnými právníky. Oba styly nelze od sebe oddělit, protože se vzájemně ovlivňují. Tomášek (2003, 24 – 25) se dokonce přiklání k názoru, že termín právní styl je obecnější a dá se použít i jako hyperonymum pro právnícký styl.

Právní jazyk většinou v zájmu jasnosti a jednoznačnosti nemůže používat synonyma, ale jazyk právnícký, synonyma za účelem oživení stylu v rozumné míře používat může. Každopádně lze konstatovat, že právní a právnícký jazyk spolu úzce souvisejí a určitě se navzájem ovlivňují.

V analyzovaných textech se mísí oba typy jazyků. Jedná se o jazyk dokumentů právního a administrativního charakteru, který je typický pro právní dokumenty a který rovněž využívají právníci ve své běžné praxi.

4.5 Překlad právních textů

Na závěr tohoto teoretického exkurzu se stručně zmíním o zásadách, které je potřeba dodržovat při překladech právních textů.

Při překladu právních textů patří mezi nejdůležitější kritéria, která je třeba dodržovat:

- **jednoznačnost, přesnost** – překlad všech podstatných náležitostí a zachování původního smyslu textu
- **ustálenost, jednotnost a důslednost v používání termínů** – překlad standardních vazeb a nejpoužívanějších formulací
- **srozumitelnost** – překlad jasný bez dvojznačností, hromadění podstatných jmen slovesných, upřednostnění stručnějších možností vyjádření, vložení potřebného výrazu apod.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

1. CÍLE ANALÝZY

Tato praktická část je věnována vyhledávání a utřídění verbonominálních konstrukcí v administrativně-právních textech, jak jsme je definovali výše. Jako kritérium pro klasifikaci jsem zvolila základní italská kategoriální slovesa s jejich stylistickými variantami a jejich způsob překladu do češtiny- analytickou, syntetickou formu či možnost použití obou forem. Cílem je utřídít nalezená verbonominální spojení, nabídnout možnosti jejich překladu a všimnout si některých obecných vlastností.

Výsledky této analýzy lze využít při překladech právních a administrativních textů nebo jako zdroj příkladů, který by mohl být rozpracován v další práci na větším korpusu právních textů, přístupných na multimediálních nosičích nebo na internetu.

2. CHARAKTER A VÝBĚR DOKUMENTŮ

Analýza textů byla vypracována na základě interní databáze vytvořené v advokátní kanceláři díky spolupráci českých a italských právníků a překladatelů. Vzhledem k omezenému rozsahu korpusu si tato analýza nedává za cíl žádné statistické závěry, srovnání distribuce plnovýznamových sloves a verbonominálních spojení. Chce podat přehled nalezených spojení, jejich možné utřídění podle použitých sloves a možnosti jejich překladu do češtiny.

3. ANALÝZA TEXTŮ

3.1 Verbonominální konstrukce se slovesem *fare* a jeho stylistické varianty

Kategorické sloveso *fare* patří mezi nejfrekventovanější italská podpurná slovesa, a to platí i pro administrativní a právní jazyk, pro které je ovšem specifické použití jeho „vyšších“ stylistických variant *eseguire*, *effettuare*, *provvedere*, *procedere*, *attuare*.

Slovesům *eseguire* a *effettuare* bych vyhradila zvláštní postavení mezi ostatními slovesy z důvodu jejich vysoké frekvence a možnosti kolokace. Také Radimský jim věnuje zvláštní pozornost a mluví o nich jako o tzv. „**generických slovesech**“. (Radimský 2010: 137).

Konstrukce se slovesem *fare*

a) syntetický tvar

fare menzione - zmínit

fare la notifica - oznámit

fare un riferimento - odkázat

b) syntetický i analytický tvar

fare obiezione - namítat / podat námitky

fare un'osservazione – pozorovat/ provádět pozorování

fare una proposta – navrhnout / učinit návrh

far ricorso - odvolat se/ podat odvolání

c) analytický tvar

fare una distinzione – učinit rozdíl

fare un'osservazione – vznést připomínku

Př.: *Basta fare un riferimento all'art.13 ... sull'assemblea...*

Stačí odkázat na článek 13... o valné hromadě...

... fare una prova in bianco nelle medesime condizioni di esperienza ...

Za stejných podmínek se provede slepý pokus a jeho výsledek se...

... la notifica di rifiuto deve fare menzione dell'obbligo del titolare di farsi rappresentare nei modi stabiliti dall'articolo...

musí oznámení zmínit povinnost majitele jmenovat zástupce, jak je uvedeno v čl...

L'assemblea ritiene importante fare le modifiche ...

Valná hromada považuje za důležité provést úpravy...

V následující tabulce je podán přehled spojení se slovesem *fare* a jejich italský syntetický protějšek včetně možných překladů do češtiny.²⁸

italská verbonominální konstrukce	italský syntetický tvar (VF)	česká verbonominální konstrukce	český syntetický tvar (VF)
fare un'analisi	analizzare	provést analýzu	analyzovat
fare un'applicazione	applicare	provést aplikaci	aplikovat
fare calcolo	calcolare	provést kalkulaci	kalkulovat
fare una distinzione	distinguere	učinit rozdíl	-
fare domanda	domandare	vznést požadavek	požádat
fare un'ipotesi	-	učinit hypotézu	-
fare modifiche	modificare	provést úpravy	pozměnit
fare menzione	menzionare	-	zmínit
fare un'osservazione	-	vznést připomínky	-
fare una proposta	proporre	učinit návrh	navrhnout
fare una prova	-	provést pokus	-
far rapporto	-	vyhotovit zprávu	-
far ricorso	ricorrere	podat odvolání	odvolat se
far riferimento	-	učinit odkaz	odkázat
fare un sopralluogo	-	provést prohlídku	-
fare la stima	-	provést odhad	-

²⁸ U dalších sloves pak již využiji jen tento typ tabulky, ze které jsou jasné všechny formy a způsob překladu.

V češtině sloveso *fare* odpovídá následujícím slovesům *udělat, učinit, vykonat, provést, provádět, vyhotovit*. Lze tedy konstatovat, že škála českých sloves je široká, jednotlivá slovesa však v kolokacích nejde zaměnit.

Stylistické varianty a jejich kolokace se substantivy:²⁹

- *effettuare* - *effettuare la vendita, i lavori, un addebito, un controllo, un acquisto*
- *eseguire* - *eseguire le modifiche, i compiti,*
- *provvedere* - *provvedere alla stipula, alla consegna, alla rimozione*
- *procedere* - *procedere al ritiro, alla verifica,*
- *apportare* – *apportare le modifiche*

Př.: *L'operatore è autorizzato, a forza del presente contratto, ad eseguire le modifiche dell'oggetto e della distribuzione delle utenze attuali...*

Provozovatel je touto smlouvou zmocněn provést takové úpravy předmětu smlouvy a rozvodů...

... la Parte Acquirente .... di effettuare un accurato controllo degli stessi.

... Kupující provede jejich pečlivou kontrolu.

... esegue i pagamenti a favore del beneficiario principale in conformità con le disposizioni di cui all'articolo

... vyplácí prostředky hlavnímu příjemci podle ustanovení článku

---

²⁹ Překlady jednotlivých spojení jsou uvedeny ve slovníčku přiloženému k práci.

3.2 Verbonominální konstrukce se slovesem *prendere* a jeho stylistické varianty

Konstrukce se slovesem *prendere*

italská verbonominální konstrukce	italský syntetický tvar (VF)	česká verbonominální konstrukce	český syntetický tvar (VF)
<i>prendere atto</i>	-	vzít na vědomí	-
<i>prendere una decisione</i>	<i>decidere</i>	přijmout/vydat rozhodnutí	rozhodnout se
<i>prendere le misure</i>	-	přijmout/učinit opatření	-
<i>prendere nota</i>	-	-	poznámenat si
<i>prendere possesso</i>	-	přijmout do vlastnictví	-
<i>prendere parte</i>	<i>partecipare</i>	-	účastnit se

Př.: ...*La Subappaltatrice è tenuta a prendere tempestivamente tutte le misure preventive ...*

... *Subdodavatel je povinen neprodleně přijmout veškerá předběžná opatření...*

La parte acquirente ... impegnandosi a prenderli in possesso, divenendone proprietaria unica ed esclusiva,...

Kupující ... se zavazuje touto Smlouvou dané nemovitosti přijmout do svého výlučného vlastnictví,...

Stylistické varianty a jejich kolokace se substantivy:

- *assumere* - *assumere la direzione, un incarico, la responsabilità, obblighi*
- *cogliere* – *cogliere l'occasione*

Př.: ...*le Parti possono assumere obblighi di carattere ...*

...*smluvní strany mohou přijmout závazky ....charakteru...*

...in tal caso si dovrebbe invece **cogliere l'occasione** per discutere la riforma della società.

... v tom případě by se mělo **využít příležitosti** a prodiskutovat reformu společnosti.

3.3 Verbonominální konstrukce se slovesem *dare* a jeho stylistické varianty

Konstrukce se slovesem *dare*

italská verbonominální konstrukce	italský syntetický tvar (VF)	česká verbonominální konstrukce	český syntetický tvar (VF)
dare l'autorizzazione	autorizzare	dát povolení	povolit
dare luogo	-	-	vést
dare in affitto	affittare	poskytnout pronájem	pronajímat
dare ragione	-	dát za pravdu	-
dare i risultati	-	přinést výsledky	-

Př.: ...può **dare luogo** all'avvio di una procedura di infrazione...

....může **vést** k zahájení řízení pro porušení práva....

...per **dare autorizzazione** tacita...

...poskytl **tichý souhlas**...

Stylistické varianty a jejich kolokace se substantivy

- **concedere** – concedere la possibilità, in locazione, l'autorizzazione
- **porgere** – porgere una domanda, una proposta
- **assegnare** – assegnare un termine, una data

Př.: *Il locatore concede in locazione al conduttore l'oggetto di locazione...*

Nájemce přenechává do nájmu předmět nájemní smlouvy...

... assegna alle parti un termine per consentire loro di rimediare le irregolarità formali degli atti depositati.

... stanoví účastníkům řízení lhůtu pro odstranění formálních vad podaných písemností.

3.4 Verbonominální konstrukce se slovesem *mettere* a jeho stylistické varianty

Konstrukce se slovesem *mettere*³⁰

italská verbonominální konstrukce	italský syntetický tvar (VF)	česká verbonominální konstrukce	český syntetický tvar (VF)
mettere in atto	attuare	-	uskutečnit
mettere a disposizione	-	dát k dispozici	zpřístupnit
mettere in evidenza	evidenziare	-	zdůraznit
mettere in rilievo	-	-	zdůraznit

Př.: *La società di gestione mette a disposizione dei detentori di quote informazioni adeguate...*

Správcovská společnost podílníkům zpřístupní patřičné informace...

... mette in rilievo l'importanza da essa attribuita alla futura cooperazione...

... zdůraznit důležitost, kterou přisuzuje budoucí spolupráci...

Stylistické varianty a jejich kolokace se substantivy

V textech jsem nenašla varianty tohoto slovesa.

³⁰ Konstrukce s tímto slovesem se vyskytovaly pouze v předložkových vazbách.

3.5 Verbonominální konstrukce se slovesem *portare* a jeho stylistické varianty

italská verbonominální konstrukce	italský syntetický tvar (VF)	česká verbonominální konstrukce	český syntetický tvar (VF)
portare all'attenzione	-	-	upozornit
portare a conoscenza	-	dát na vědomí	uvědomit
portare alla conclusione	-	vést k závěrům	vyplývat
portare a termine	-	-	ukončit

Př.: *Ciò porta alla conclusione che, malgrado un miglioramento della situazione di bilancio...*

Z toho vyplývá, že se sice dosáhlo zlepšení ve fiskálním postavení...

... il richiedente porta a termine un determinato programma, entro un periodo stabilito ...

...žadatel ukončí ve lhůtě určené příslušným orgánem vymezený program...

Stylistické varianty

- *condurre* – *condurre alla conclusione*

Př.: *Tale situazione conduce alla conclusione che...*

To vede k závěru, že...

3.6 Predikativní jméno

Jako predikativní jména se v administrativně-právních textech uplatňují především jména odvozená deverbální a deadjektivní zdůrazňující **předměty** a **jevy**, což je

typickým rysem administrativně-právního stylu, který upřednostňuje zobecněné předměty a jevy před subjekty a procesy. Jako jmenná predikativa fungují ve spojeních:

- abstraktní jména obecná – *conclusione, termine, attenzione, dono*
- právní pojmy – *ricorso, atto, successione, acquisto, deliberazione*

Predikativní jména jsou navíc často rozvíjena nejenom determinátory a atributy, ale i nevlastními přívlastky, což dokazuje vysoký stupeň **nominalizace**, typický pro administrativně-právní styl.

Př.: *...da esso non dovrà altresì risultare alcuna **annotazione di avvio di procedura di iscrizione** tavolare a favore di terzi, o annotazione ai sensi del § 9 della legge n. 265/1992 Coll.;*

... a nebude zde rovněž zapsána poznámka osvědčující, že je prováděn zápis takového práva ve prospěch třetí osoby, ani poznámka dle § 9 zákona č. 265/1992 Sb.;

5. SHRNU TÍ ANALÝZY

I na tomto rozsahem menším korpusu administrativně-právních textů lze vypořádat několik společných rysů, které dokazují obecné vlastnosti verbonominálních konstrukcí jako je nominalizace, deagentizace, schopnost, ekonomie.

K dalším charakteristickým rysům vyplývajícím z provedené analýzy italských administrativně-právních textů patří následující:

- V italštině funguje jako kategoriální sloveso jen omezený počet tzv. základních sloves a několik variant, jimž ovšem v češtině odpovídá mnohem širší rejstřík sloves:
např.: *fare- udělat, učinit, vykonat, provést, provádět, vyhotovit.*

- U většiny verbonominálních spojení existuje analytický ekvivalent syntetického slovesa *prendere una decisione – decidere* U některých kolokací ovšem tato konkurence nefunguje, např. *effettuare il sopralluogo - *sopralluogare*.
- Ve verbonominálních spojeních jsou před jménem užívány následující determinátory:³¹
  - neurčitý člen – *fare un'osservazione, fare un sopralluogo,*
  - určitý člen – *fare la stima, fare la notifica*
  - nulový člen – *disporre di informazioni, fare affidamento, prendere nota*
- U těchto vazeb lze využít možnosti rozvíti predikativního jména přívlastkem:

effettuare un accurato controllo- controllare accuratamente

- Verbonominální spojení mohou v italštině suplovat absenci vidových a povahově dějových konkurentů ve slovesném systému. Tyto konstrukce zdůrazňují způsob provádění děje a mají deskriptivní funkci. Jako příklady uvádím následující spojení, která se v textu vyskytla:

fare un'analisi – analizzare / analyzovat – provést analýzu

prendere in possesso – possedere / přijmout do vlastnictví – vlastnit

- Jako další charakteristický rys lze zmínit častou deagentizaci, která souvisí s velkým výskytem pasivních konstrukcí:

*La parte venditrice cede all'acquirente / la cessione viene effettuata da
Prodávající postupuje nabyvateli / převod se uskuteční*

---

³¹ Užití členů samozřejmě závisí také na kontextu, ale u některých spojení je jejich užití ustálené, a proto pro nerodilého mluvčího problematické, a mohlo by se stát předmětem dalšího zkoumání.

Na základě výše uvedené analýzy korpusu textů lze konstatovat, že verbonominální spojení byly využívány především tam, kde bylo potřeba použít právní termíny a zapojit je do syntaxe vět pomocí lexikálně vyprázdněných sloves, neboť v jazyce je málo takových denominálních sloves, která by dokázala postihnout tyto specifické skutečnosti. Z toho vyplývá, že verbonominální spojení nejsou jen stylistickou variantou plnovýznamových sloves typickou pro administrativně-právní styl, ale mají i své funkční opodstatnění.

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se pokusila nastínit problematiku verbonominálních spojení typu *effettuare il controllo – provést kontrolu* a jejich užití v italských administrativně-právních textech.

Nejprve jsem zařadila tento fenomén do obecnějšího rámce predikátů. Takto jsem definovala verbonominální konstrukci jako slovesně-jmenný přísudek (*il predicato nominale*), tvořený predikativním jménem (*nome del predicato*), vyjádřeným substantivem či adjektivem, a kategoriálním slovesem (*verbo supporto*). Kategoriální sloveso má v tomto případě silně oslabený lexikální význam, je tzv. „sémanticky vyprázdněné“, a je především nositelem gramatických kategorií slovesa, aktualizátorem slovesných kategorií, zatímco významové jádro přísudku vyjadřuje jeho jmenná část. Jako celek pak tvoří jednu lexikálně-syntaktickou jednotku.

V další kapitole jsem se snažila představit pojetí verbonominálních spojení v české a italské lingvistice. Obecně lze konstatovat, že v obou jazycích existuje jen omezený počet prací na toto téma. Česká lingvistika zná pro tento druh spojení termín analytické predikativní tvary a nejobširněji se jí zabývala skupina lingvistů vycházející z metodologie dvourovinné valenční syntaxe.

V italské lingvistice pak stojí za zmínku výzkum lexikogramatické školy a závěry relační gramatiky. V teoretické části jsem dále definovala administrativně- právní styl a z jakých důvodů jsou verbonominální konstrukce využívány právě v tomto stylu.

V praktické části jsem analyzovala italské právní texty a vytvořila typologii verbonominálních konstrukcí na základě rozlišení základních kategoriálních sloves v italštině – *fare, dare, prendere, mettere, portare* a jejich stylistických variant.

Tyto skupiny sloves jsem dále rozdělila vždy podle způsobu překladu do češtiny, tedy zda byly v textech přeloženy prostým verbem finitem, tzv. syntetickým tvarem nebo v češtině odpovídající verbonominální konstrukcí či oběma způsoby.

U každé skupiny jsem uvedla přehlednou tabulku a také příklady konstrukcí v konkrétních větách. Cílem bylo nejenom utřídit verbonominální spojení, ale především nabídnout možnosti jejich překladu a uvést některé jejich obecné rysy, které vykazují.

Výše uvedené výsledky analýzy lze zobecnit v tom, že verbonominální spojení nejsou jen stylistickou variantou plnovýznamových sloves, ale mají i své funkční opodstatnění.

K práci je přiložen ve slovníkové podobě přehled všech nalezených verbonominálních spojení s příslušným překladem.

Výsledky této analýzy lze využít při překladech právních a administrativních textů a lze je použít jako zdroj příkladů, který by mohl být rozpracován v další práci na větším korpusu právních textů, vzhledem k mnoha otázkám, které se při analýze vyskytly a ke kterým patří například otázka fungování velmi častých pasivních konstrukcí či použití determinátorů v těchto typech spojení.

POUŽITÁ LITERATURA:

CANTARINI, Sibilla: *Costruzioni a verbo supporto. Italiano e tedesco a confronto*. Patron, Bologna 2004.

ČECHOVÁ, Marie et al.: *Současná česká stylistika*. ISV nakladatelství, Praha 2003.

ČECHOVÁ, Marie et al.: *Čeština- řeč a jazyk*. ISV nakladatelství, Praha 2000.

DANEŠ, František, GREPL, Miroslav, HLAVSA Zdeněk: *Mluvnice češtiny 1. Skladba*. Academia, Praha 1987.

DONATI, Caterina: *La sintassi*. Bologna, il Mulino 2007.

GREPL, Miroslav-KARLÍK, Petr: *Skladba češtiny*. Votobia, Olomouc 1998.

HAMPLOVÁ, Sylva: *Mluvnice italštiny*. Leda, Praha 2004.

JELÍNEK, Milan: Styl administrativně-právní. In: *Jazyk a jeho užívání. Sborník k životnímu jubileu profesora Oldřicha Uličného*. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Praha 1996. s. 240-250.

JEŽEK, Elisabetta: *Lessico. Classi di parole, strutture, combinazioni*. Bologna, il Mulino 2005.

KARLÍK, Petr et al.: *Encyklopedický slovník češtiny*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2002.

KARLÍK, Petr et al.: *Příruční mluvnice češtiny*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2003.

MACHÁČKOVÁ Eva: *Analytická spojení typu sloveso + abstraktní substantivum (analytické vyjadřování predikátů)*, Ústav pro jazyk český ČSAV, Praha 1979.

PETR, Jan et al.: *Mluvnice češtiny 2. Tvarosloví*. Academia, Praha 1986.

RADIMSKÝ, Jan: *Verbo-nominální predikát s kategoriálním slovesem*. Filozofická fakulta JČU, České Budějovice 2010.

RENZI, Lorenzo et al.: *Grande grammatica italiana di consultazione I – III*. il Mulino, Bologna 1988-1994.

SALVI, Giampaolo-VANELLI, Laura: *Nuova grammatica italiana*. il Mulino, Bologna 2004.

SERIANNI, Luca: *Italiani scritti*. il Mulino, Bologna 2003.

ŠABRŠULA, Jan: *Nominálně verbální konstrukce a povaha děje ve francouzštině*. AUC Philologica – Monographia, Praha 1962.

ŠTICHAUER, Pavel: Su alcune costruzioni con verbo supporto in italiano. In:
Linguistica Pragensia, X/1, 2000. s. 37-50.

ŠTICHAUER, Pavel: *Tvoření slov v současné italštině*. Nakladatelství Karolinum,
Praha 2007.

TOMAŠČÍNOVÁ, Jana-DAMOHOŘSKÝ, Milan: *Italsko – český právní slovník*.
Leda, Praha 1999.

TOMÁŠEK, Michal: *Překlad v právní praxi*. Linde, Praha 1998.

RIASSUNTO

Costruzioni verbonominali nei testi burocratico-giuridici italiani

La presente tesi si occupa della problematica delle costruzioni verbonominali del tipo *effettuare il controllo- provést kontrolu*. Nella tradizione linguistica ceca vengono definiti come predicato analitico, i linguisti italiani invece questo tipo di collocazione lo definiscono come costrutti con verbo supporto. Le caratteristiche di tale costruzione è che la funzione del predicato è assunta in queste costruzioni dal nome, mentre il verbo si svuota del suo significato originario e prende la funzione di supporto.

La tesi è suddivisa in due parti: nella prima parte teorica sono definiti i termini base come il predicato e le sue funzioni, le specifiche del predicato verbale e predicato nominale con la focalizzazione sui costrutti a verbo supporto. In due capitoli è presentata la problematica di tali nessi dall'ottica della linguistica ceca e quella italiana. Le costruzioni a verbo supporto sono presentate al livello morfosintattico, semantico, ed infine al livello stilistico e lessicale. Un capitolo è impegnato nello spiegare le caratteristiche del linguaggio burocratico e giuridico, perché il materiale della ricerca proviene da questo registro. La seconda parte contiene l'analisi dei testi di carattere giuridico-burocratico con particolare riguardo verso il funzionamento delle costruzioni verbo-nominali. Si tratta di un database, elaborato in uno studio legale. Viene proposta la tipologia delle costruzioni basata sull'uso dei verbi supporto base e le loro varianti stilistiche. Interessanti sono le soluzioni di traduzione in ceco: si nota che nelle traduzioni vengono usati solo parzialmente i costrutti analitici; quelli più frequenti, almeno in base di un corpora limitato, comunque risultano le forme sintetiche, quindi i predicati verbali. Un'altra importante annotazione è che il registro dei verbi supporto in ceco è molto più ampio di quello che propone la lingua italiana che comporta l'utilizzo dei verbi più esteso nella traduzione. Infine viene proposto un sinottico dizionario italo-ceco delle costruzioni mirato nell'ambito giuridico-burocratico. La ricerca ha impostato tanti interessanti quesiti come per esempio la questione del funzionamento specifico dell'aspetto verbale e l'Aktionsarts nelle costruzioni a verbo supporto in italiano, o per esempio cospicuo numero delle forme passive e la loro funzione.

La presente tesi, quindi, potrebbe servire da base teorica e metodologica per una futura ricerca sul campo del funzionamento delle costruzioni elaborata su un corpus più ampio, sempre nell'ambito del linguaggio burocratico-giuridico.

SUMMARY

Verb-nominal Constructions in Italian Legal Texts

The present thesis deals with the issue of verb-nominal construction in the sense of *effettuare il controllo - provést kontrolu*. In the Czech terminology these units are defined as a verb-nominal predicate or also the analytical predicate, while Italian linguists call such union of words a construction with a supporting verb. The lexical meaning of the categorical verb is in such cases weakened. It is semantically emptied and carries principally the grammatical categories of verbs, while the semantic meaning of the predicate is carried by its nominal part.

The thesis is divided in two parts. In the first part there are defined the terms and the basic concepts including: the predicate and its functions, the specifications of verbal predicate and of the predicate nominative with the focus on the constructs of the supportive verb. The two subsequent chapters present the issue of these connections from the position of the Czech linguistic and of the Italian linguistic. The constructs with support verbs are presented at the morpho-syntactic, semantic, stylistic and lexical level. One chapter is devoted to the explanation of the characteristics of the legal and bureaucratic language, as the research is based on material belonging to such linguistic register.

The second part contains the analysis of legal and bureaucratic texts, with particular regard to the functioning of the verb-nominal constructions. It is a database, elaborated at a law firm. There will be proposed the typology of the constructs based on use of the basic support verbs and their basic stylistic variations. The solutions of the Czech translation are very interesting: it can be noted for example that in translating there are only partially used analytical constructs; the most frequent ones, at least in a limited corpus, appear to be the synthetic forms, thus verbal predicates. The explanation of this fact could be attributed to the analytical nature of the Czech language in contrast to Italian. Another important remark is that the register of support verbs in Czech is much richer than the one proposed by the Italian language, which involves increased use of verbs in the process of translation. Finally, there will be proposed a synoptic Italian-

Czech dictionary targeted at the legal-bureaucratic structures. The research has further raised many interesting issues including the question of specific function of the verbal aspect and the Aktionsarts in the constructs with support verb in Italian, as well as a large number of passive forms and their function.

RÉSUMÉ

Verbonominální konstrukce v italských právních textech

Předložená práce se zabývá problematikou verbonominálních konstrukcí typu *effettuare il controllo - provést kontrolu*. V české tradici jsou tato spojení definována jako slovesně-jmenný přísudek nebo také analytický predikát, italští lingvisté tento typ spojení nazývají konstrukce s podpůrným slovesem. Typické pro tento typ spojení je, že kategoriální sloveso má silně oslabený lexikální význam, je tzv. „sémanticky vyprázdněno“, a je především nositelem gramatických kategorií slovesa, zatímco významové jádro přísudku vyjadřuje jeho jmenná část.

Práce je rozdělena do dvou částí. V teoretické části je věnován prostor pro definici verbonominálních spojení v rámci predikátů a predikace. Jedna kapitola je věnována recepci tohoto tématu v české a italské lingvistice. V další kapitole jsou verbonominální spojení popsána na jednotlivých jazykových rovinách- morfosyntaktické, sémantické, lexikální a stylistické. Práce ukazuje fungování těchto konstrukcí v italských právních textech, a proto je věnován prostor také popisu základních charakteristik administrativně-právního stylu.

V druhé, praktické části je provedena analýza italských právních textů a konstrukce jsou rozděleny do skupin podle základních italských kategoriálních sloves a jejich stylistických variant a podle způsobu překladu do češtiny- analytickým verbonominálním spojením nebo syntetickým- verbem finitem. U každé skupiny je uvedena tabulka se všemi spojeními a také příklady konstrukcí v konkrétních větách. Cílem bylo nejenom utřídit verbonominální spojení, ale ukázat jejich obecné charakteristiky a především nabídnout možnosti jejich překladu.

Výsledky této analýzy lze prakticky využít při překladech právních a administrativních textů, k práci je z toho důvodu přiložen ve slovníkové podobě přehled všech nalezených verbonominálních spojení. Vzhledem k mnoha otázkám, které se během analýzy vyskytly, by se tato práce mohla stát teoretickým a metodologickým základem pro další výzkum problematiky verbonominálních spojení.

PŘÍLOHY

Italsko-český slovníček

- apportare modifiche** – pozměnit
assegnare un termine/una data – stanovit lhůtu/ datum
assumere la direzione – ujmout se vedení
assumere un incarico – ujmout se úřadu/funkce
assumere la responsabilità – vzít na sebe odpovědnost
assumere obblighi – přijmout závazky
cogliere l'occasione – využít příležitosti
concedere l'autorizzazione – poskytnout, dát povolení
concedere in locazione – přenechat do nájmu
concedere la possibilità – dát možnost
condurre alla conclusione – vést k závěrům
dare approvazione – souhlasit
dare luogo – způsobit
dare in affitto – pronajmout
dare in dono – darovat
dare ragione – dát za pravdu
effettuare un addebito – provést platbu
effettuare un acquisto – uskutečnit koupi
effettuare il controllo – provést kontrolu
effettuare un deposito – uložit
effettuare i lavori – provést práce
effettuare il pagamento – provést platbu
effettuare un sopralluogo – provést ohledání/ návštěvu/ prohlídku
effettuare la vendita – uskutečnit prodej
eseguire un conferimento – provést vklad
eseguire i compiti – splnit úkoly
fare abuso – zneužít
fare accenno – zmínit se, poukázat, naznačit

fare affidamento su – spoléhat se, dŮvěřovat
fare un'analisi – provést analýzu
fare un appalto – zadat/přičknout veřejným nabídkovým řízením
fare calcolo – počítat, kalkulovat
fare una distinzione – dělat rozdíl
fare domanda – žádat
far da garante – garantovat
fare un'impresa – podnikat
fare investimenti – investovat
fare un'ipotesi – vypracovat hypotézu
fare una modifica – pozměnit
fare un'osservazione – pozorovat
fare una proposta – navrhnout, podat návrh
far rapporto – zpravit, oznámit, podat zprávu
fare richiesta – žádat
fare una scelta – vybrat si, provést výběr
fare un sopralluogo – provést prohlídku
far uso – užívat
fare menzione – zmínit
fare la notifica – oznámit
fare obiezioni – vznášet námitky, namítat
fare opposizione – vznést námitku
fare un'opzione su – optovat
far ricorso – odvolat se
far riferimento a – odvolávat se na
fare la stima – odhadnout, ohodnotit
mettere in atto – uskutečnit
mettere a disposizione – dát k dispozici
mettere in evidenza – zdůraznit, evidovat
mettere in funzione – uvést do provozu
porgere una domanda – vznést dotaz
porgere una proposta – podat návrh

portare all'attenzione - upozornit
portare a conoscenza - dát na vědomí, uvědomit
portare alla conclusione - vést k závěrům, vyplývat
portare a termine - dokončit
prendere atto di – vzít na vědomí, být si vědom
prendere una decisione – rozhodnout se
prendere l'iniziativa – vyvinout iniciativu, úsilí
prendere le misure – přijmout, učinit opatření
prendere nota – poznamenat si
prendere possesso di – přijmout do vlastnictví
prendere parte – účastnit se
procedere al ritiro – přistoupit k převzetí
procedere alla verifica – ověřovat
proporre querela – podat žalobu
proporre appello – podat odvolání, odvolat se
provvedere ad un controllo – provádět kontrolu
provvedere alla consegna – dodat
provvedere alla rimozione – odstranit